

การรักษาประเพณีต่าง ๆ ที่ยังคงปฏิบัติกันอย่างเหนียวแน่น ส่วนด้านความเชื่อและพิธีกรรมมีการนับถือผีปู่ตามากที่สุด รองลงมาคือการนับถือผีคำ ผีตาแฮก ผีเจ้าเจ้าฐาน ตามลำดับ ด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ความเจริญด้านคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การเข้ามาตั้งถิ่นฐานของบุคคลภายนอก เด็กในปัจจุบันได้รับการศึกษาสูงขึ้นทำให้วัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาวญ้อเกิดการผสมผสานได้อย่างรวดเร็ว และด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมีการตัดไม้เพื่อนำมาสร้างที่อยู่อาศัย ทำไร่ฮ้อย มันสำปะหลัง จึงทำให้ป่าถูกบุกรุกพื้นที่จำนวนมากจากคนในชุมชนเอง

2. ชุดความรู้อัตลักษณ์ชุมชนญ้อบ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนญ้อบ้านสา ที่มีคุณลักษณะที่โดดเด่นเฉพาะตัวแสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน ได้แก่ ด้านภาษาญ้อ เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารกันภายในชุมชน ลักษณะการพูด การใช้คำในการสื่อสารเป็นลักษณะเด่นเฉพาะของตนเอง ด้านอาหาร ชาวญ้อจะทำอาหารที่ใช้วัสดุในการปรุง โดยใช้พืชผักพื้นบ้านตามฤดูกาลพึงพิงทรัพยากรทางธรรมชาติ อาหารที่เด่นที่สุดของชาวญ้อ คือ การทำขนมข้าวเกรียบสมุนไพรแดงระแนงสูตรดั้งเดิม เนื่องจากเป็นอาหารที่มีกรรมวิธีในการทำที่ซับซ้อนใช้เวลาในการทำหลายวัน แต่มาด้วยประโยชน์โดยทำในช่วงการทำบุญประเพณีที่สำคัญของชุมชน เป็นการฝึกความอดทน ความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน ได้ออกกำลังกาย ใช้วัสดุส่วนผสมที่มีในท้องถิ่น และด้านที่อยู่อาศัย ซึ่งแต่ละพื้นที่ภายในตัวเรือนจะมี กว ขวง ขล้า ช้อห้าม จาริต ฮีตคอง เพื่อปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว

3. รูปแบบกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้อัตลักษณ์ชุมชน ผ่านเครือข่ายผู้ขอของเด็กและเยาวชนบ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ มีผลต่อจิตใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ ความภาคภูมิใจในความเป็นชาวญ้อ วัฒนธรรมมีความโดดเด่นเป็นของตัวเองทั้งด้านภาษา อาหาร และที่อยู่อาศัย การมีทุนทางวัฒนธรรม องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การมีทุนภูมิปัญญา ปราชญ์ทางวัฒนธรรม ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส บุคคลเหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรม และการบ่มเพาะ/กล่อมเกลாதองสังคม มีรูปแบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้จากบรรพบุรุษ ครอบครัว การศึกษาดูงานและการเข้าค่ายอบรม ถ่ายทอดความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน และผลการประเมินหลังการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ด้านความรู้ความเข้าใจ มีคะแนนรวมทั้งหมด คิดเป็น 86.67 % มีค่า $\bar{X} = 17.63$, S.D. = 1.25 ด้านเจตคติ มีคะแนนรวมทั้งหมด คิดเป็น 90.76 % มีค่า $\bar{X} = 40.53$, S.D. = 1.50 และด้าน

ก

การปฏิบัติ มีคะแนนรวมทั้งหมด คิดเป็น 88.59 % มีค่า $\bar{X} = 39.87, S.D. = 1.58$ ผลประเมิน
ความพึงพอใจหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ของ เด็กและเยาวชน มีคะแนน เฉลี่ยรวมทุกด้าน
 $\bar{X} = 4.53$ อยู่ในระดับมากที่สุด ประชาชนชาวบ้าน มีคะแนน เฉลี่ยรวมทุกด้าน $\bar{X} = 4.49$ อยู่ใน
ระดับมาก ประชาชนทั่วไป มีคะแนน เฉลี่ยรวมทุกด้าน $\bar{X} = 4.50$ อยู่ในระดับมากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : A Model for Learning Self-Identity of Community through Yor Tribal
Network in Klong Kham Sub-District, Yang Talad Ditriect, Kalasin Province

AUTHOR : Prakong Julsorn **DEGREE :** Ph.D. (Innovation for Local Development)

ADVISORS: Dr. Sakpong Homhual Chairman
Dr.Chatri Siriswat Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2014

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the phenomena and changes of communities from the past to present, to study self-identity learning packages of Yor Ban Sa Community, Khlong Kham Sub-District, Yang Talad District, Kalasin Province, and to design a model for learning self-identity of community through Yor Ban Sa community network. The mixed method research was employed for this study. The target population was eight 60-up-year-old local philosophers, five Yor ethnic teachers and thirty Yor ethnic youths. The research instrument was an interview form, a participatory observation form, a comprehension test, an aptitude test, a practical assessment form and a questionnaire.

Results of the research were as follows:

1. The results showed that the community has changed greatly for years because the globalization influenced in the daily life of people in community. Consequently, the people adapted their living to the present condition for the survival. The relationship between families decreased gradually. Less Yor ethnic people have worn tribal clothes, Yor dialect language changed to suit a current situation. Cooked food has been popular for Yor ethnic people. Their home has been built in a modern style. The original customs have disappeared gradually. However, the religious principles and traditions have been perfectly preserved. Spiritual rites and belief have been popular for Yor tribal community. They were ancestor spirit, Dam spirit and angry spirit respectively. In case of economic and social

development, many facilities have been available in Yor community, and many people moved to live in Yor community. Yor children had more opportunity for higher education. In case of environment, many trees were cut down by people in community and used to build a house, and the areas without trees were used for growing sugar cane and cassava.

2. The outstanding self-identity learning package of Yor Ban Sa Community, Khlong Kham Sub-District, was composed of Yor language, Yor foods, which made from local vegetables such as traditional herbal crisp rice. The merit-making occasion was the happy time for people in community, and they had the opportunity to share ideas including getting exercises. People in Yor community had to follow the principles or regulations of Yor family and community.

3. The model design for learning and results learning self-identity of community children and youth through Yor Ban Sa Khlong Kham Sub-District, network was inspired by being proud of Thai Yor citizenship, outstanding culture especially language, food and home; local wisdom. Local philosophers, community leaders and elders were key persons for cultural transfer and social assimilation to the new generation. The learning activities were composed of study visit and camping for teenagers, and most of the activities were provided by their parents. Regarding the assessment of their knowledge after learning with the self-identity learning package, the results showed that the total score of the participants was 86.67 % $\bar{X} = 17.63$, S.D. = 1.25. The total score of the aptitude test was 90.76 % $\bar{X} = 40.53$, S.D. = 1.50. the total score of the practical test was 88.59 % $\bar{X} = 39.87$, S.D. = 1.58. The average level of their satisfaction with the learning activities was highest $\bar{X} = 4.53$. The average level of their satisfaction with the local philosophers was high $\bar{X} = 4.49$. The average level of the satisfaction of people in community with all items was very high $\bar{X} = 4.50$.